

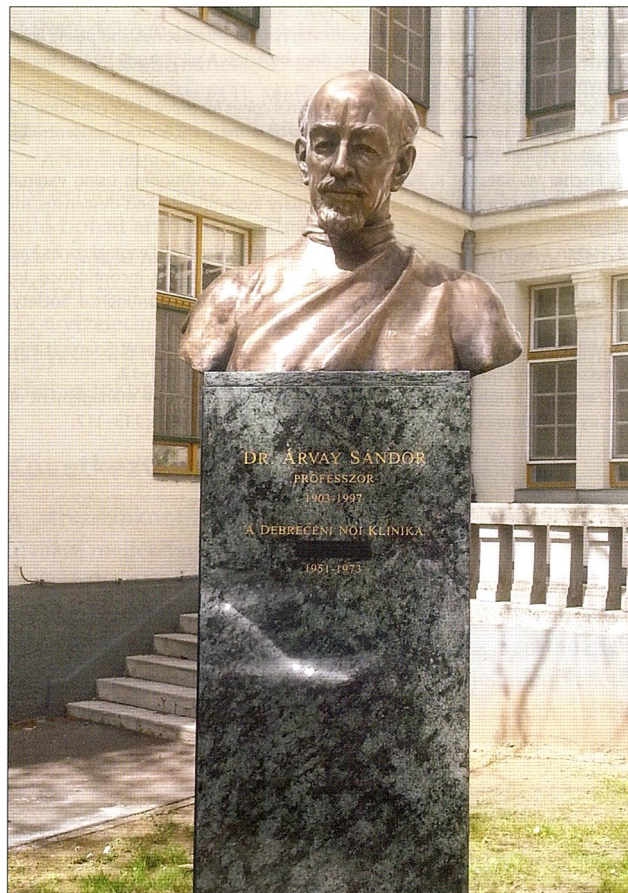
Szoboravatás Árvay Sándor emlékére

Húsz éve halt meg Árvay Sándor a debreceni Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika korábbi igazgatója. Egykori munkatársai, tanítványai, barátai, a családtagok és a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika jelenlegi munkatársai 2017. május 26-án szobrot avattak a professzor emlékére.

Árvay Sándor 1903-ban született Debrecenben. A debreceni állami főreáliskolában érettségizett, majd a Tisza István Tudományegyetemen szerzett általános orvosi diplomát 1928-ban. 1924 és 1925 között a bécsi egyetem ösztöndíjasa volt. 1937-ben szakvizsgázott szüléset-nőgyógyászatból. A debreceni Tisza István Tudományegyetem Kórtani Intézet gyakornoka, majd egyetemi tanársegéde volt 1928 és 1931 között. Mentora, Verzár Frigyes professzor meghívására a Bázeli Tudományegyetem Élettani Intézetének egyetemi tanársegédeként dolgozott 1930–1931 között. Hazatérése után nem volt könnyű megtalálnia helyét, munkahelyei között a debreceni Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika (1937–1938), az Abaúj-Torna Vármegye szikszói Közkórháza Szülészeti és Nőgyógyászati Osztálya (1937–1941), a Máramaroszigeti Állami Kórház Szülészeti és Nőgyógyászati Osztálya (1941–1943) és a Gyulai Állami Kórház Szülészeti és Nőgyógyászati Osztálya (1943–1950) is szerepelt. 1950-ben lett a DOTE Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika magántanára és 1951-ben nevezték ki a klinika igazgatójává. 1954–1955 között az orvoskar dékánja volt.

Az endokrinológia szülészeti és nőgyógyászati vonatkozásai tárgykörben magántanári képesítést szerzett 1942-ben. Kísérletes és klinikai nőgyógyászati endokrinológiával, elsősorban a női ivari működés neurális és hormonális szabályozásának vizsgálatával foglalkozott. Nemzetközileg is új eredményeket ért el a hypothalamus–hipofízis-rendszer hatásmechanizmusának kutatása, a mellékvese- és a pajzsmirigyműködéssel összefüggő viselkedésének feltárása terén. A nőgyógyászati hormonkezelés magyarországi bevezetője. Vizsgálta továbbá a női ivarszervi gümőkór hormonális megoldásait, továbbá a terhességgel összefüggő hormonális hatásokat. Az általa bevezetett izotópos hormon-meghatározások egyes típusait még a mai labordiagnosztikában is alkalmazzák. Az 1960-as években az elsők között bírálta a korlátlan abortuszt és ismerte fel a terhességmegszakítás késői súlyos következményeit. Az orvostudományok kandidátusa fokozatot 1952-ben, az orvostudomány doktora címet pedig 1964-ben szerezte meg.

Klinikaigazgatóként, Árvay Sándor megteremtette a szülészeti-nőgyógyászati szubspecializáció alapjait. A tanszék

vezetésének átadásakor, 1973-ban már endokrinológiai, gyermeknőgyógyászati, meddségi és citogenetikai profil is működött a klinikán. Az általa felnevelt generáció tagjai közül kerültek ki az ezredforduló legkiválóbb professzorai, tanárai és főorvosai.

Árvay Sándor 5/4-es méretű mellszobrát Ecsedi Zsolt szobrász készítette. A szoboravatón Csernoch László rektorhelyettes, Mátyus László általános orvostudományi dékán, Kappelmayer János professzor és a klinika jelenlegi igazgatója mondtak köszöntőt és közösen leplezték le az impozáns alkotást. Az Emléknapi további eseménye volt az Árvay Emlékezés. A debreceni Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika Árvay Sándort követő igazgatóinak valamint a professzor fia, Árvay Sándor visszaemlékezéseit követően a klinika kiváló fiatal munkatársai tartottak jövőbe mutató tudományos előadásokat.

Dr. Póka Róbert